

تفاوت مجری ذیصلاح با سرپرست کارگاه چیست؟ بررسی وظایف و اختیارات هر کدام

در این مقاله به صورت کامل به تفاوت مجری ذیصلاح با سرپرست کارگاه می‌پردازیم و دقیقاً توضیح می‌دهیم هر کدام چه نقشی در پروژه ساختمانی دارند و چرا شناخت مرز مسئولیت‌ها برای جلوگیری از مشکلات اجرایی و حقوقی ضروری است. بسیاری از مالکین و سازندگان به دلیل ناآگاهی نسبت به تفاوت مجری ذیصلاح با سرپرست کارگاه دچار سردرگمی می‌شوند و همین موضوع در ادامه باعث بروز خطا، توقف پروژه یا حتی مسئولیت‌های قانونی سنگین می‌گردد. در ادامه این مقاله، با تعریف هر دو جایگاه، وظایف فنی و مدیریتی آن‌ها، سطح مسئولیت قانونی، نحوه تعاملشان در پروژه و نقش واقعی هر کدام در موفقیت ساخت‌وساز آشنا می‌شوید تا بتوانید پروژه خود را با درک کامل و تصمیم‌گیری دقیق مدیریت کنید.

تعریف مجری ذیصلاح و سرپرست کارگاه

تعریف مجری ذیصلاح و سرپرست کارگاه

مجرى ذیصلاح

مجرى ذیصلاح بر اساس مبحث دوم مقررات ملی ساختمان، شخص حقیقی یا حقوقی دارای پروانه اشتغال به کار مهندسی در رشته مرتبط است که مسئولیت اجرای ساختمان را به صورت رسمی و قانونی برعهده دارد. مجری موظف است پروژه را مطابق با نقشه‌های مصوب، مقررات ملی ساختمان، اصول فنی و ضوابط ایمنی اجرا کند و در برابر تمامی نهادهای قانونی از جمله شهرداری و سازمان نظام مهندسی پاسخگو باشد. حضور او در پروژه‌هایی که در گروه‌های «ج» و «د» قرار می‌گیرند الزامی است و بدون معرفی مجری، امکان شروع عملیات ساختمانی وجود ندارد.

در واقع، مجری ذیصلاح از نظر قانون، مسئول اول و آخر کیفیت اجرا است و تمامی عملیات پروژه باید تحت مدیریت، نظارت و امضای او انجام شود.

مجرى ذیصلاح علاوه بر مسئولیت‌های فنی، اختیارات مدیریتی و اداری گسترده‌ای نیز دارد. او می‌تواند پیمانکاران جزء را انتخاب یا رد کند، برنامه زمان‌بندی و کنترل کیفیت پروژه را تدوین کند و در صورت مشاهده هرگونه تخلف یا خطر ایمنی، دستور توقف عملیات را صادر نماید. همچنین تمام مکاتبات رسمی، صورت‌جلسه‌های فنی، تأییدیه‌های پیشرفت کار و مدارک لازم برای دریافت پایان‌کار باید توسط مجری امضا و تأیید شود. این جایگاه

موجب می‌شود که هرگونه قصور، حادثه یا عدم رعایت مقررات ملی ساختمان ابتدا به نام مجری ثبت شود و از نظر حقوقی، بالاترین سطح مسئولیت اجرایی پروژه را بر دوش او قرار می‌دهد.

سرپرست کارگاه

سرپرست کارگاه در مبحث دوم مقررات ملی ساختمان به عنوان فردی معرفی می‌شود که از سوی مجری ذیصلاح برای مدیریت روزانه عملیات اجرایی در کارگاه انتخاب و معرفی می‌شود. برخلاف مجری، داشتن پروانه اشتغال مهندسی برای سرپرست کارگاه الزامی نیست، اما معمولاً این سمت به مهندسان عمران یا معماری باتجربه سپرده می‌شود. وظیفه اصلی سرپرست کارگاه حضور مستمر در محل پروژه، نظارت بر اجرای جزئیات، هماهنگی میان نیروهای اجرایی و ثبت گزارش‌های روزانه است. او مسئولیت نظارت میدانی و اجرای ریز دستورکارها را برعهده دارد، اما جایگاه حقوقی و تصمیم‌گیری رسمی مجری را ندارد.

به عبارتی، نقش سرپرست کارگاه، تبدیل تصمیمات و برنامه‌ریزی‌های مجری به عملیات اجرایی واقعی در کارگاه است.

سرپرست کارگاه بازوی مستقیم مجری در کارگاه محسوب می‌شود و مسئولیت دارد عملیات اجرایی را مطابق با نقشه‌ها، دستورکارهای صادر شده، اصول ایمنی و استانداردهای فنی هدایت کند. او باید مشکلات روزانه کارگاه، تجهیز نیروها، هماهنگی با پیمانکاران جزء، و کنترل روند اجرای فعالیت‌ها را مدیریت کند و تمام موارد مهم را به مجری گزارش دهد. با وجود نقش حیاتی در مدیریت پروژه، سرپرست کارگاه مسئولیت قانونی مستقیم در برابر شهرداری و نظام مهندسی ندارد و تمام مسئولیت‌های حقوقی و فنی متوجه مجری است. بنابراین، سرپرست کارگاه جایگاهی اجرایی-عملیاتی دارد، در حالی که مجری ذیصلاح نقش تصمیم‌گیرنده و پاسخگو در برابر مراجع قانونی است.

وظایف مجری ذیصلاح

اجرای تمام عملیات ساختمانی طبق مقررات ملی ساختمان، نقشه‌های مصوب و پروانه ساخت	وظایف مجری ذیصلاح
تهیه و ارائه برنامه زمان‌بندی و برنامه کنترل کیفیت پروژه	
انتخاب، مدیریت و نظارت بر پیمانکاران جزء و نیروهای اجرایی	
کنترل کیفیت عملیات اجرایی در تمام مراحل (خاک‌برداری، فونداسیون، اسکلت، سفت‌کاری، نازک‌کاری و ...)	
مدیریت هزینه‌ها، کنترل مصالح ورودی و اطمینان از مطابقت آنها با استانداردهای فنی	
نظارت بر ایمنی کارگاه و اجرای دستورالعمل‌های HSE	
مکاتبه رسمی با شهرداری، سازمان نظام مهندسی و دستگاه‌های نظارتی	
تهیه، تنظیم و امضای صورت‌جلسه‌های فنی و اجرایی	
ارائه گزارش پیشرفت کار و ثبت موارد مهم در دفاتر کارگاهی و سامانه‌های نظارتی	
صدور دستور توقف کار در صورت مشاهده خطر، تخلف یا عدم رعایت استانداردها	
پیگیری رفع اشکالات و اصلاحات مورد نیاز از نظر مهندس ناظر	
تحویل نهایی پروژه و تأیید مدارک لازم برای اخذ پایان کار	
پذیرش کامل مسئولیت حقوقی و فنی پروژه (نقطه اصلی تفاوت مجری ذیصلاح با سرپرست کارگاه)	

وظایف سرپرست کارگاه

حضور دائمی در کارگاه و مدیریت عملیات اجرایی روزانه	وظایف سرپرست کارگاه
هماهنگی میان نیروهای اجرایی، پیمانکاران جزء و تجهیزات	
اجرای دستور کارهای صادر شده از سوی مجری ذیصلاح	
نظارت مستقیم بر اجرای جزئیات سازه‌ای، معماری و تاسیساتی	
کنترل لحظه‌ای کیفیت اجرای هر مرحله و گزارش ایرادات به مجری	
مدیریت ورود و خروج مصالح، ابزار و تجهیزات کارگاهی	
ثبت گزارش روزانه کارگاه، وضعیت فعالیت‌ها و مشکلات اجرایی	
کنترل نقشه‌ها، ریزنقشه‌ها و رفع ابهامات اجرایی با هماهنگی مجری	
برنامه‌ریزی فعالیت‌های روزانه و تنظیم لیست کار فردا	
پیگیری رعایت اصول ایمنی در کارگاه و گزارش تخلفات ایمنی	
ارائه نیازهای کارگاهی (مصالح، تجهیزات، نیروی انسانی) به مجری	
مدیریت نظم کارگاه، کنترل حضور نیروها و پیشبرد فعالیت‌ها طبق برنامه	
گزارش تمامی مسائل مهم به مجری و دریافت تصمیمات لازم (نقطه کلیدی در تفاوت مجری ذیصلاح با سرپرست کارگاه)	

در نهایت، تفاوت مجری ذیصلاح با سرپرست کارگاه در سطح مسئولیت و جایگاه قانونی آنهاست. مجری ذیصلاح مسئول اصلی و پاسخگوی قانونی اجرای پروژه است و تصمیمات فنی، اداری و ایمنی تحت اختیار او قرار دارد. در مقابل، سرپرست کارگاه نقشی عملیاتی دارد و وظیفه‌اش مدیریت روزانه کارگاه و اجرای دستورهای مجری است. به بیان ساده، سرپرست کارگاه بازوی اجرایی و کمک مستقیم مجری محسوب می‌شود و بدون تصمیم‌گیری‌های کلان، وظیفه دارد اجرای کار را مطابق برنامه پیش ببرد. شناخت این تفاوت‌ها به مدیریت بهتر پروژه و جلوگیری از مشکلات حقوقی کمک می‌کند.

سوالات متداول

1) آیا سرپرست کارگاه می‌تواند جایگزین مجری ذیصلاح شود؟

خیر. سرپرست کارگاه حتی اگر مهندس باتجربه باشد، جایگاه قانونی مجری ذیصلاح را ندارد و نمی‌تواند مسئولیت‌های حقوقی، فنی و ایمنی پروژه را برعهده بگیرد. یکی از مهم‌ترین نکات در تفاوت مجری ذیصلاح با سرپرست کارگاه همین موضوع است که تنها مجری اختیار امضای اسناد رسمی و دریافت پایان‌کار را دارد.

2) مهم‌ترین دلیل نیاز به هر دو نقش در پروژه چیست؟

مجری ذیصلاح مسئول تصمیم‌گیری، برنامه‌ریزی، کنترل کیفیت و پاسخگویی حقوقی است، در حالی که سرپرست کارگاه وظیفه حضور دائمی، نظارت میدانی و اجرای روزانه کار را برعهده دارد. ترکیب این دو نقش باعث می‌شود پروژه هم از نظر قانونی پوشش داده شود و هم از نظر عملیاتی با دقت و سرعت پیش برود. حذف هرکدام از این جایگاه‌ها احتمال خطا، تأخیر و مشکلات ایمنی را به‌طور قابل توجهی افزایش می‌دهد.

3) آیا سرپرست کارگاه می‌تواند وظایف مجری ذیصلاح را انجام دهد؟

خیر. سرپرست کارگاه حتی اگر مهندس باتجربه باشد، جایگاه قانونی مجری ذیصلاح را ندارد و نمی‌تواند امضای اسناد رسمی، تأیید مراحل اجرا یا پاسخگویی حقوقی پروژه را برعهده بگیرد. مسئولیت‌های سرپرست صرفاً عملیاتی و روزانه است و تصمیمات فنی و اداری کلان فقط توسط مجری صادر می‌شود.